

Scènes uit de voorstellingen *Skûmbek* (links en rechtsonder) en *Onroerend Goed* (rechtsboven). FOTO'S MOON SARIS EN MICHEL DEVIJVER

Kijken en bekeken worden bij drukke Jonge Harten

De twintigste editie van het negendaagse theaterfestival Jonge Harten ging dit weekeinde van start. Jonge theatermakers maken en spelen voorstellingen in zo'n beetje alle theaters (en andere toffe locaties) in Groningen.

PETER VAN STRIEN

Acteur en toeschouwer die elkaar in de ogen kijken. Dat heeft iets ongemakkelijks. Het druist in tegen de codes. Jij kijkt, de acteur wordt bekeken. Zo hoort dat. In een glazen hok op de Vismarkt zitten, liggen en hangen zeven jonge mensen op een bankje, een kluwen op elkaar gepakte lijven. Stil. Dan

beweegt er iets, een been, een hand, een hoofd. Het doet denken een werk van videokunstenaar Bill Viola, maar van enige dramatische ontwikkeling is hier nauwelijks sprake. Ze staan op, kijken naar buiten, lopen wat rond, gaan weer zitten. Er is sfeer van een wazige, vanzelfsprekende intimiteit. Ze zijn niet tot elkaar gedoemd. Af en toe gaat er een naar buiten en schaaft zich tussen de omstanders. Als een van de jongens zich traag uitkleedt en een hele tijd in zijn blootje op dat bankje blijft zitten, wordt de kijker nog eens extra in de rol van voyeur geduwd. Dan kijk je maar gauw naar de man die intussen, traag en omslachtig, vijf tl-buizen verwisselt. Of je loopt gewoon door want een uur is lang. In *Nomaden* neemt Sam Scheuermann de tijd. De tijd die we blijkbaar niet hebben.

In de solovoortelling *Lavendel, een queeste* van Roos Sparreboom is haar personage, Roos, tot haar eigen verbazing, in een rechtse bubbel beland. Cique-rechts, geen Wilders, toch ook niet vies van Geen Stijl. Dat wordt dus lekker afgeven dus op de GroenLinkse bakfietselite. Nu is ze in de ban geraakt van niemand minder dan Thierry Baudet. En gaat een voorstelling maken over de Schoonheid,

JONGE HARTEN Theater Festival Groningen

want Thierry draagt de schoonheid een warm hart toe. Leuk onderwerp! Zegt haar held. Die heerlijke huiveringen als ze zijn hand op haar schouder voelt. Maar als ze zich voor de derde keer aan hem moet voorstellen... Vind je het gek dat ze het nu even niet meer weet? Roos neemt nog een slok wijn. Een aangebroken fles Châteauneuf-du-Pape – toe maar! – binnen handbereik. In een halfuurtje heeft ze haar publiekje bijgepraat. Ook zo confronterend dichtbij, zo oog in oog, aan dat aftandse barretje ergens op een van de zolders van een spookhuis met een labyrint van eeuwenoude gangen en krakende trappen. Misschien willen we applaudisseren. Of niet? Prevelt ze nog.

Bij *Skûmbek*, een co-productie van Jonge Harten met Tryater, is het lachen geblazen. Een onvervalste soap met twee stellen en twee bankstellen. Jimmy en Charlotte, Dennis en Veerle. Je weet van tevoren wat er gaat gebeuren maar het gaat om de manier waarop. Flit-

send, bruisend en sprankelend. Dansant met dartele loopjes en kokette sprongetjes. Met hilarische Friese tirades en Surinaamse gekkigheden. Na iedere – ultra-korte – aflevering stappen ze even uit hun rol om te evalueren. Je ziet de kijkcijfers op en neer gaan. Tekstvelen dwarrelen uit de toneelhemel en gaan vervolgens regelrecht de shredder in. Allemaal confetti. Er valt zelfs een dode, maar dat komt goed in de verrassende finale waar nog even groots en theatraal wordt uitgepakt.

De fascinatie voor de Columbiense schrijver Gabriel García Márquez kent geen grenzen. Met haar gezelschap maakte ze al zes delen van een theatrale vertaling van *Honderd jaar Eenzaamheid*. Op de rand van de – financiële – afronding maakte ze een film, in plaats van een nieuwe reeks voorstellingen, met cineast Hans Bouma. In Columbia. Op zoek naar sporen van Márquez. Die laten ze zien in een soort prettig ongedwongen samenzijn met de hele cast erbij. Die af en toe een duit in het zakje doet. De moeite waard.

De speelvoer van de bovenzaal van het Grand is omgetoverd tot een casino. Er zijn meer voorstellingen geweest die het grenzeloze graaien aan de kaak stellen, maar

nu doe je zelf mee. Geld maken met geld. Acht maal acht graaiers bij elkaar, door begeerte aangestoken. Een enerverend spel. Dat overtuigend aantoonde hoe snel een mens het absurde normaal gaat vinden. En als tenslotte de *bonds* onverkooptbaar blijken en het hele systeem crasht slaat alweer de gong voor een nieuwe ronde, nieuwe kansen. *Onroerend Goed* is hot!

Aangrijpend wordt het pas bij de voorstelling *Raphaël* van Alexander Vantourhout en Bauke Lievens. Op een grote speelmat tussen twee tribunes vindt een worsteling plaats van een intensiteit die ik zelden zag. Een man trekt het lichaam van een andere man onder een mat vandaan. Slap, Alsof het een dode is. Begint er mee te slepen. Probeert het overeind te zetten. Grijpt het bij de strot. Vouwt het dubbel, tilt het op en kwakt het tegen de grond. Doet dan nog eens. En nog eens. Smak, flats, flats. Moet op adem komen. Hoever kun je gaan? Hij legt de slappe arm om zijn nek, doet alles om het lichaam aan de gang te krijgen en dan rolbollen te samen over de vloer. Het is pure, intense poëzie, een tedere, ongelijke worsteling, een ultieme poging contact te maken, om wat stuk is weer heel te maken. Een wanhopige illusie.